

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

U 45/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kasvien lisäysaineiston tuotannosta ja markkinoinnista

Maa- ja metsätalousvaliokunta
27.9.2023

Hanna Kortemaa
Ruokavirasto
Kasvintuotannon osastonjohtaja

Yleistä lisäysaineistolainsäädäntöehdotuksesta

- Kaksi pääpilaria, siemenen ja hedelmä- ja marjakasvien sertifiointi ja lajikerekisteröinti, säilyvät
- Asetusta ei sovelleta koristekasveihin eikä metsäviljelyaineistoon.
- Asetusta ei sovelleta loppukäyttäjien väliseen, omaan yksityiskäyttöön menevään kasvien lisäysaineiston vaihtoon, joka ei liity näiden henkilöiden kaupallisiin toimiin.
- Poikkeuksia ehdotetaan geenivarojen säilytykseen käytettävän aineiston osalta
- Säädeltyjä ei-karanteenituhoojia säädellään jatkossa vain kasvinterveyssäädöksissä
- Lisäysaineistosektorin ehdotetaan liitettäväksi valvonta-asetukseen
- Alempiasteisia säädöksiä on suunnitteilla noin 15 kpl, jotka eivät ole vielä edes luonnosasteella. Alempiasteisissa säädöksissä säädetään monista olennaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat lain toimeenpanoon ja käytäntöihin. Tämän takia mm. kustannusvaikutukset ja vaikutus toimijoihin ja Ruokavirastoon on vielä osittain avoin.
- Ruokavirasto on Suomen toimivaltainen viranomainen

Näkökulma siemenen sertifiointi

- Jatkossa toimijat voivat itse tehdä siemensertifioinnin tehtäviä (myös korkeimmat siemenluokat ja siemenperuna)
- Asetetaan vaatimuksia ammattimaisille toimijoille, jotka tuottavat kasvien lisäysaineistoja. Ammattimaiset toimijat tulisi rekisteröidä kasvinterveysrekisteriin. Uutena asiana toimijoille ehdotetaan erilaisia velvoitteita, joihin kuuluu mm. määritellä tuotantoprosessin ja markkinoinnin kriittiset kohdat ja niiden seuranta sekä kasvien lisäysaineiston jäljitettävyyteen liittyvät vaatimukset
- Toimijoille esitetään lisäksi vaatimuksia tuotantoa ja myyntiä koskevasta kirjanpidosta sekä raportointivelvollisuudesta viranomaiselle
- Siemensertifioinnin vapauttamisen seurauksena viranomaisen tulee valvoa toimijoita. Ehdotuksessa on mukana esimerkiksi vuosittainen auditointi kohteeseen.
- Lainsäädäntöehdotus velvoittaa tarjoamaan nykyiset viranomaispalvelut toimijoille siitä huolimatta, että ehdotus vapauttaisi eri osa-alueet. Tästä syntyy kaksinkertainen järjestelmä Ruokavirastolle, mistä voi syntyä kustannusvaikutusta
- Uusien viranomaisvelvoitteiden aiheuttamat resurssitarpeet ja kustannukset It-järjestelmien päivittämiseksi

Näkökulma taimiaineisto

- Asetusehdotus ei kaikilta osin huomioi kasvullisesti lisättäviä kasveja riittävästi, esimerkiksi standardiaineiston lisääminen pitäisi olla edelleen mahdollista
- Puutarhakasveilla toimijat ovat jo tehneet sertifiointiin liittyviä toimia itse, joten puutarhakasveilla asetus edellyttää sertifiointiprosessiin vain pieniä muutoksia. Tosin ehdotus on tarkastusten osalta epäselvä sen suhteen, mitä viranomaisen tekemiä tarkastuksia sertifioidun aineiston tuottajilla pitää jatkossa tehdä
- Merkintävaatimukset todennäköisesti tiukentuvat nykyisestä ei-sertifioidulla aineistolla, mikä aiheuttaa muutoksia ja kustannuksia toimijoille.
- Pakkaamista koskevat vaatimukset eivät kaikilta osin sovellu kasvussa oleville kasveille
- Asetusehdotuksen mukaan kuluttajille saa harrastekäyttöön myydä hedelmä- ja marjakasvien lisäysaineistoa lievemmillä vaatimuksilla kuin mitä edellytetään ammattimaiseen tuotantoon tarkoitetulta aineistolta. Tämä poikkeus on kannatettava. Kasvinterveysvaatimusten pitää kuitenkin täyttyä, joten poikkeus ei vaaranna kasvinterveyttä.
- Raportointivelvoite komissiolle tapahtuu viranomainen toimijoiden tekemien vuosiraporttien pohjalta. Vaatimuksen toteuttaminen edellyttää sekä toimijoilta että viranomaisilta tietojärjestelmien kehittämistä ja ylläpitoa sekä henkilöresurssien käyttöä raportointiin. Nykyisin tällaista raportointia ei tehdä.

Lajiketestaukseen liittyvät näkökulmat

- Alkuperäislajikkeen rekisteröinti tulee mahdolliseksi myös hedelmä- ja marjakasveilla
- Asetusehdotus muuttaa hedelmä- ja marjakasvien lajikerekisteröintiä. Mahdollisuus rekisteröidä muita kuin ammattimaisessa tuotannossa käytettäviä lajikkeita kansalliseen käyttöön EU:n laajuista rekisteröintiä kevyemmällä menettelyllä poistuu.
- Ehdotettu viljelyarvokokeiden laajentaminen hedelmä- ja marjakasveihin on kallis muutos. Olisi tärkeää, että hedelmä- ja marjakasvien jalostus olisi mahdollista myös pohjoisiin olosuhteisiin jatkossa, koska pohjoisten alueiden merkitys hedelmän- ja marjantuotannossa todennäköisesti kasvaa ilmaston muuttuessa.
- Ehdotetaan viljelyarvokokeisiin lisättävän kestävyyskriteerejä, mikä todennäköisesti nostaa viljelyarvokokeiden kustannuksia
- Toimijat voivat halutessaan tehdä viljelyarvokokeita viranomaisen valvonnassa

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kiitos

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

